

Takoj drugo jutro, dne 23. septembra t. l. napravila sva se pogumna dva Slovenca na pot v nama še celo nepoznano daljno Slavonijo. Gredoč izstopila sva iz železničnega voza v Sisku, da sva si ogledala to staro mesto ob bregovih Kulpe ter še nekdanjo vojaško granico tje doli do Petrinje. Grozna toča je kratko poprej v bližnjih gorica h tamošnjim gornikom uničila vso letošnjo trgatve.

Na večer tistega dne pripelja se za nama prečastiti gospod vseučilišni rektor, ki naju je bil v svoj vinograd povabil. Iz Siska vozili smo se celo drago noč skozi Sunjo, Dubico, Novo-Gradiško, Brod in Garčin, vseskozi po Slavonski planjavi ali „ravnici“, da smo se le ob 6. uri zjutraj dospeli na Strizivojno-Vrpolje, zadnjo železnično postajo našega popotovanja. Tam nas je čakal bregešast voznik, ki nas je v pičli uri pripeljal skozi Piškorevce — rojstno faro gospoda rektorja — v slavno Djakovo.*)

Tu bila mi je sreča toliko mila, da sem brez odloga zamogel služiti sv. mašo na glavnem oltarji prekrasne nove stolne cerkve, med tem ko je moj častiti gospod tovariš maševal na stranskem oltarji ss. apostolov Cirila in Metoda. Po zajutreku ogledala sva si pod vodstvom preljubeznjivega gospoda licejalnega profesorja M. Paviča „najlepšo cerkev na slovenskem jugu“.**) Da sva se potem še jugoslovanskemu mecenu, najduhovitejšemu začetniku in ustanovniku te cerkve, prevzvišenemu škofu Strossmayeru najspodobneje poklonila, razume se pač samo ob sebi! Tudi ni treba praviti, da sva bila premilostljivo vsprejeta in bogato pogostčena, ker to vse je že občno znano. Naj bode Bog za naju plačnik! Po obedu je naji že čakal sam pred duhovensnico ali licejem (na Strossmayerjevem trgu) naš znani voznik, ki naju je potem v dveh urah pripeljal skoz Kučance in farno selo Drenje na vrh Mandićaca, kjer ima naš prečastiti prijatelj prelepe gorice.

Naj tu povem, kaj da je Mandićac? Slovenci bi temu bregu rekli brččas Mandiški vrh. Mandićac je skrajni vzhodni del bregovja, ki se vleče sredi Slavonske ravnine od Požega proti Djakovu. Tu pred Drenjem razdeli se v več panog, ki se polagoma v planjavi zgubijo. Pred kakimi osemdesetimi leti raslo je po tem bregovji samo hrastinje. Vinograda tu še nihče ni poznal. Djakovski škof Anton Mandić, ki so umrli l. 1815, dali so prvi tu hraste spodkopavati in trte saditi. Ker domačini tega dela niso razumeli, poklicali so viničarjev iz nemške naselbine na Ogorskem. Od tod čudna prikazen, da Slavonski viničarji govoré navadno le nem-

ški, ker njih nemške žene se prav redko kedaj naučijo hrvaščine. Djakovski škofje imajo na tem, po škofu Mandiću tako imenovanem vrhu do 60 oralov najlepših vinogradov. Djakovski poštar ima jih 24 oralov. Tudi drugi tujei jih imajo tu skupaj par sto oralov. Najmanje jih sliši tem, ki jih obdelujejo. Moj dragi prijatelj podedoval jih je po svojem rajnem očetu, ki so bili nekda učitelj v Piškorevcih pri Djakovcu, osem oralov.

Po prisrčnem pozdravu v prostrani vinogradski hiši pelja naju gostoljubni naš gospod rektor magnifik pod milo nebo, da nama razkaže nov svet tje doli do Ogorske meje, potem svoje gorice in prezanimivi način njihovega obdelovanja. Moram pač obstati, da še nisem videl lepše obdelovanih, tudi ne vgodnejše ležečih goric, kakor so ravno te, v katere sva bila povabljeni. Le poslušaj me! Osem oralov vinograda razdeljenega je na kakih dvanajst štirovoglatih gred, ki so vse obrnjene proti poldnevnu soncu. Med gredami vodijo te široke poti, kakor po lepo obdelanem vrtu. Zemlja, podobna naši beli puhljici, je jako rodovitna. Za novi nasad je bila do 80 santimetrov ali do poltretjega čevlja globoko prekopana in z mešanim gnojem (kompostom) premešana, sedaj pa leta in leta ne potrebuje nobenega velnika ali kakšnega gnojila. Vsaka greda obrobljena je okoli in okoli z nizko brajdo. Trsove iz domače trsovnice, vsajeno je vse po lepih vrstah, ki so po 70—80 cm. vsaksebi, tako da delavec lahko med njimi hodi in dela. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Slov. slovstvo.

„Obrtno spisje, sestavil Ant. Funtek, c. kr. strokovni učitelj v Ljubljani“, je naslov knjigi, ki jo je natisnil in založil Dragotin Hribar v Celji. Na 165 straneh velike osmerke podaje knjiga marsikaj prav koristnega za praktično življenje in bode gotovo dobro došla našim obrtnim šolam, za katere je namenjena v prvi vrsti. Tvarina je razdeljena v naslednja poglavja: Predgovor in o poslovnih sestavkih v obče, I. Poslovna naznanila, II. Poslovno dopisovanje, III. Telegrami, IV. Listine, V. Uloge pri uradih. V dodatku pa so razna praktična navodila o trgovskih firmah, poštnih zadevah, o uradnih določilih, kolkovini itd. Knjiga ustreza živi potrebi in bode dobro služila ne samo učencem obrtnih šol, nego tudi starejim obrtnikom slovenskim, ki utegnejo v njej najti marsikaj koristnega. Jezik je v knjigi lep in gladek, pa ne brez pogrškov. Trdo vezani knjigi je cena 80 kr. Naj pridno seže po njej, kdor se hoče podučiti v zadevah, ki jih razpravlja lična knjiga.

*) Nemški „Diakovar“ je, kakor sem zvedel, madjarska pokveka. Latinski pišejo: Diacova = Diakova in diacovensis. Pisec.

**) Podoba te cerkve in popis najdeš v koledarji družbe sv. Mohora za l. 1889, str. 45. Pis.

Deteljišče.

Doslej imamo toplo jesen in zato raste še ti na polji pa tudi na travnikih vse lepo, zeleno. Živini torej ne primanjkuje paše, vendar moramo gospodarje opozoriti na deteljišča, naj ženó tudi na-njo živino. Ako se namreč to ne izgodi, vzraste detelja preveč in pride še kje do cvetenja. Ako zapade potem na-njo sneg, trpi detelja več ali manj škode. Eno je to, ker se ji razrastejo korenine preveč, na škodo rasti v spomladi, ter se tako detelja sama slabi. Brez škode za deteljo pa se pase živina v jeseni na deteljišči in je to še celo potrebno, kajti sicer segnjije detelja pod debelim snegom ali v dolžjem vlažnem vremenu.

Tudi to je na korist detelji, da shodi živina zemljo ter jo tako vtrdi. S tem se zabrani, da detelja ne zmrzne, če je zima suha pa mrzla in se vendar od časa do časa taja. Mraz, ki nastane potem na odtajani zemlji, izpiplje deteljo iz prsti ter ji potrga korenine. Če je pa zemlja trda, pohojena, tedaj se to ne izgodi tako lahko.

Sejmovi. Dne 24. oktobra v Mariboru. Dne 26. oktobra v Ribnici pa Pohorji. Dne 28. oktobra v Št. Juriji na j. ž., na Muti, pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo, v Cmureku in v Slov. Bistrici. Dne 29. oktobra v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Majšperga. (Dobra misel) rodila se je tistim, katerim se imamo zahvaliti, da se bo strma cesta pri nas prekopala, da bo veliko lažje po njej voziti. Kaka dobrota je to za ubogo živino, katera se je uprežena v težke vozove dostikrat neusmiljeno pretepala po strmih bregih! Letošnje spomladi se je delo pričelo in zdaj vrlo napreduje. Nekaj pa ne morem zamolčati in sicer tega, da so delavci pri tem podjetji plačani slabo. Med tem, ko po drugod delavce plačujejo pri ednakem težkem delu vsaj po 80—90 kr. na dan, imajo tukajšnji trpini komaj po 50—60 kr. na dan, in sedaj, ko so dnevi krajši, govori se, da se jim bo še to že itak jako nizko plačilo, da se ne more pri enakem delu nižje misliti, še znižalo. Postavno določen delavni čas je 11. ur na dan; tukaj se pa 12 ur dela. Vprašam vsacega pametnega človeka, kako je mogoče dandanašnji, ko je živež tako drag, s 50 kr. pri težkem delu na dan živiti? Niti za eno samo osebo to ne zadostuje, s čem si bo pa delavec preživil ženo in otroke! Delodajalci naj bi pomislili, da bi se že po naravi delavcu moralo toliko plačati, da bi mogel pri delu vsaj človeški živeti, ne pa da morajo delavci stradati, da morejo oni sami mastno živeti! Odkar se cesta dela, se je v Majšpergu ves živež tudi znatno podražil, a

povrhu tega se dobiva za drag denar mnogo-krat tudi slaba roba. Pred nekaj časa srečal sem delavca, kateri si je nesel nekaj slanine ali špeha in moke domov iz Majšperga. Tožil se mi je, kako slabo more živeti pri težkem delu o tako pičlem zaslužku in kakó slabo blago je v Majšpergu na prodaj. Pri tem mi pokaže slanino in kaj mislite! Slanina je bila zelo nesnažna in je tako smrdela, da je ni bilo vživati. Ker delavci ne morejo čez teden vsega sproti plačati, morajo vzeti, kar se jim da; taki prodajalci se pa tudi ne bojijo, da bi jih za njihovo oderuštvo božja kazen očito zadela.

Iz Ljutomerskih goric. (Trgatev.) Navadno se pri nas trgatev začneja že ob sv. Treziji, letos se je začela še le ob sv. Urši, ker je jesen jako lepa in topla. Lepo vreme meseca oktobra je grozdje jako zboljšalo, tako da bode še letošnje vino jako dobro, čeravno dobrote lanjskega ne bode doseglo. Vendar ima letošnji mošt višjo ceno od lanjskega, kajti mošta je malo, kupcev pa mnogo, in zato cena moštu raste od dneva do dneva. Govori se, da se je že letošnji mošt prodal liter po 28 kr. V poskropljenih goricah ima letošnji mošt do 20° sladkorja, v drugih pa menje, zlasti kjer je strupena rosa trsno listje za časa posušila ter grozdje ni moglo popolnoma dozoreti. Če bode vreme lepo, bodo ta teden vse gorice obrane. Lepo vreme pa bi še tudi po trgatvi morali imeti, da bi trs dozorel, ker v nekaterih goricah še je les zdaj komaj do polovice zrel, zgornji del pa je zelen in bi pozebel po zimi, če prej ne dozori. O nesrečni trtni uši zdaj ni nič slišati, vendar bi zlasti viničarje opozarjali, naj se okuženih goric stalno ogibljujejo, da je ne bi še dalje razširili. Do zdaj je trtna uš uradno konstatirana v občinah Hermanci, Brebrovnik in Veličane v Ormoškem okraju, vendar tako blizu Ljutomerskega okraja, da je tudi za gorice v tem okraju največa nevarščina.

Iz Tinja na Pohorji. (Žalost — veselje.) „Ne plaši se, če burja hraste vije, po hudi uri lepše solnce sije“. Teh tolažilnih besed slovenske pesmi nam je pač bilo treba živo se spominjati, ko je dne 5. julija strahovita burja po naši Tinjski župniji vila in do tal pripogibala mogočne hraste, vmes pa se vsipala grozna toča, ki nam je naredila neizrekljivo škodo po njivah na žitu in po senožetih, ter kaj grdo oklestila naše lepe vinograde, kjer raste dobra vinska kapljica. Bil je po tem takem peti dan meseca julija silno žalosten za nas. „In v vsaki uri britki, ki rod človeški stiskajo, sledijo kmalo druge, ki mir in radost prinesó“. In te besede slov. pesmi so se začele po ovej hudi in britki uri nam Tinjčanom kmalo izpolnjevati; zakaj veliko radost nam je prinesel tisti den, ko smo dobili iz Maribora prav lepi novi banderi in krasno novo nebo, za koje izvrstno delo gre